

Reisebrev fra Kenya 1. til 14. oktober

Denne gangen var planen å se på 3 forskjellige prosjekter.

Hovedhensikten med turen var å følge opp pågående prosjekter i regi av Linda Foundation og se på nye muligheter.

En ivrig gjeng fra Lyngdal startet i 2009 en mikrofinansordning, Aro Green Sacco Bank. Bjørg og jeg ble med, og dette prosjektet har nå nådd et nivå hvor de klarer seg selv og driver god forretning i tillegg til å være en viktig støttespiller i lokalsamfunnet. Mer om dette senere.

En hver Kenyatour starter med besøk på Aro senteret hvor Arvid Ubostad (mitt reisefølge) og jeg ble mottatt på sedvanlig vis med sang, dans, klemmer og en aldri så liten tåre i øyekroken. Etter et kort opphold reiste jeg videre til Dala Rieko. (DR) hvor jeg startet med omvisning på DR, deretter en befaring til Kvinneprosjektet og så Ungdomsprosjektet,

DALA RIEKO

DR startet i 2008 hvor grunnlaget var yttervegger fra et mislykket bistandsprosjekt («en hvit elefant»), samt en uttørket skråning ned mot Lake Victoria. Tor Steinar og Ellinor Rafoss kjøpte stedet for å ha en plass å bo i Kenya som pensjonister og som base for registrert lokalsamfunnsorganisasjon Dala Rieko. Bjørg og jeg besøkte stedet første gang høsten 2008. Da var Tor Steinar allerede i god gang med å bygge opp stedet under mottoet: «Let us grow food together».

Det var Alex Omino som hadde i oppdrag fra lokalsamfunnet å vise fram stedet og fremme ønsket om utvikling. Har bærer æresnavnet «Founding Father» og deltar i planleggingen.

Fra begynnelsen ble det bestemt at DR skulle være et møtested for deling av kunnskap og god praksis.

DR ble utviklet sammen med, og under ledelse av lokale ressurspersoner.

Fra å være en ruin på en uttørket skråning (bilde til venstre fra 2008) fremstår DR i dag som en Edens Hage hvor det dyrkes 7 forskjellige fruktsorter, 8-10 forskjellige grønnsaker, tresorter for byggemateriale, samt andre typer planter som Sisal og Aloe Vera. Det eksperimenteres med forskjellige vanningsmetoder, gjødsling og kompostering.

Bildet under viser enhet som Nango Solar Ltd utviklet i samarbeid med DR: mobilt solcellepanel som driver en pumpe som pumper vann fra en pond opp til vanntankene. Der er et eget solcelleanlegg på tak som produserer 5 kW for mer pumping av vanningsvann, lys og IKT, med en målsetting om kraftleveranse til det lokale energiverket. Det drives med eggklekking og kyllingoppdrett. DR har montert et av de første Eco-san anleggene i området.

DR er et lære- og produksjonssted hvor deltakerne jobber 4 timer pr dag mot en liten godtgjørelse og får opplæring i effektiv og bærekraftig matproduksjon basert på gjødsling med kompost av hyasinter, riktig bruk av vanning og solenergi. Det de også får igjen, er del av produksjonen og kunnskap som de forplikter seg til å dele med sine lokalsamfunn, noe som er enkelt da resultatene på DR taler for seg selv.

KVINNEPROSJEKTET

En del av kvinnene som hadde jobbet og fått opplæring på DR ønsket å starte sitt eget DR hvor de kunne praktisere sine kunnskaper om bærekraftig og miljøvennlig dyrking. De startet i 2012 med å opparbeide et stykke jord. Etter 2 år er det god matproduksjon. Jordet er innegjerdet, noe som er nødvendig for at ikke geiter og kyr skal spise opp avlingene. De er godt i gang med terrassering for å holde på regnvannet (kunnskap fra DR). De har kjøpt og installert en vanntank, og de har gravd en pond (hull i bakken) under grunnvannstand. Prosjektet produserer nok mat til alle deltagerne og deres familier. Men med bedre kontroll på vann og gjødsel kan de øke antall avlinger til 3 og kanskje 4 pr år. Og da kan overskuddet selges på markedet.

UNGDOMSPROSJEKTET

Dette omfatter foreldreløs ungdom fra 18 til 35. Flere av disse har også forsørgeransvar for søsken og besteforeldre. Alle har vært på DR for opplæring i en periode

Prosjektet startet i 2013 og disponerer et jorde ca 500 meter fra Lake Victoria. I sommer høstet de sin første avling av jordnøtter, og har nå plantet mais og grønnsaker. De henter hyasinter fra sjøen og komposterer i stor skala. Komposteringsprosessen tar ca. 3 mnd

HYASINTPROSJEKTET

På 60-70 tallet ble det av en utlending plantet vannhyasinter en eller annen plass i Lake Victoria. Vekstforholdene for denne fremmedplanten var særdeles gunstige. Den har nå blitt et alvorlig problem. Store «øyer» av hyasinter driver med vær og vind, og hindrer fiskebåter i å komme ut og forrykker økobilansen. For 3-4 år siden startet DR et forsøksprosjekt for om mulig å bruke plantene som jordforbedringsmiddel. Dette er svært vellykket. Kvinner med trillebærer henter hyasinter og legge dette rundt planter og trær hvor det først holder på fuktigheten/regnet, deretter samles det i komposthauger og blir til et meget effektivt jordforbedringsmiddel i løpet av 3 mnd. Dette sammen med kontroll på regnvann (flere egne prosjekter) har medført at det høstes 4 gode avlinger i året på DR. I tillegg blir strendene rensed, de lokale fiskerne kommer ut, og det kan utvikle seg til å bli et forretningsområde med salg av kompost.

Etter 5 interessante og lærerike dager på DR sammen med de Kenyanske driverne og med gode samtaler med Ellinor og Tor Steinar gikk turen videre til ARO

ARO

Det er like vemodig og fint hver gang å komme til ARO og overnatte i Linda's cottage som er bygget for hennes sparepenger. Det silkemyke kveldene på terrassen når solen går ned og sirissene våkner til liv gir tid til ettertanke og refleksjoner.

Bjørg's reisebrev fra 2013 beskrev solcellelampeprosjektet som vi har vært tungt inne i de siste par årene, og som nå er i stand til å stå på egne økonomiske ben. Minnefondet vil nå overlate videre drift til den Kenyanske driftsorganisasjonen.

Det arbeides svært godt i Child Care (barneprogrammet) og spesielt interessant er det å følge utviklingen videre i Child Protection. Se sammendrag fra en lengre rapport fra Kenyanske

myndigheter. Dette viser at det har vært svært vellykket det arbeidet som har pågått de siste årene. Faktisk så bra at dette blir trukket frem som et prosjekt som bør gjennomføres flere steder i Kenya.

Ungene som omfattes av barneprogrammet kan ikke være med etter fylte 18 år. Da blir de overlatt til seg selv. Rapporten påpekte at dette var et forbedringspotensial.

Mulig nytt prosjekt

ARO eier og leier en del jordbruksareal som kan utnyttes bedre. Over alt i Kenya er det utnyttbare arealer som med rett veiledning, litt investering, og endring av etablert tanke sett kan utnyttes bedre. Ungene i barneprogrammet kan lære seg riktig jordbruk ved å disponere hver sin åkerlapp. For dette trengs endel starthjelp til vanningsanlegg, innkjøp av såkorn, inngjerding, utstyr som trillebærer, hakker, spader, osv. Det må også hyres inn lærekrefter. Vi håper også på å etablere en forbindelse til DR som kan stille med kunnskap og erfaring. Jeg snakket med flere interesserte Kenyanere med kunnskap fra DR som var svært interesserte i å bidra inn i et slikt konsept

Blir dette vellykket vil barna etter hvert bli i stand til å dyrke sin egen mat, kanskje selge overskudd på markedet, få høynet sin egen status i de familiene de bor hos (de er foreldreløse, og er som regel nederst på stigen i vertsfamilien). Vi tror dette kan bli en meget vellykket investering i et vinn-vinn prosjekt hvor flere gode krefter kan jobbe sammen under mottoet til DR «lets grow food together»

Minnefondet vil i tillegg til dette kunne gå inn i andre prosjekter eller situasjoner hvor vi ser at det kan være behov for akutt hjelp for å komme videre.

Aro Green Sacco Bank.

På slutten av oppholdet kom Lars Pettersen og Kjell Stokke til Aro. Disse er en del av «Lyngdalsgjengen» som har bidratt til å starte en lokal mikrofinansordning. Etter 5 års drift er nå banken i stand til å fortsette på egne bein. Et særdeles vellykket bistandsprosjekt. Banken drives i sin helhet av lokale Kenyanere og har et tett samarbeid med ARO og de andre prosjektene med utspring i ARO. F. eks. når en innskyter har spart nok, kan hun låne penger til en solcellelampe. Med den kan hun erstatte forurensende og helsefarlige parafinlamper, som også koster mye i drift. Etter 5-6 måneder er investeringen innspart og overskuddet kan benyttes til skolepenger, mat osv. I Kenya er det små marginer.

Vi besøkte også mange «småbedrifter» som hadde lånt startkapital, eller til utvidelse av bedriften. Et artig eksempel : En slakter kjøpte tidligere en gris til dagen som han parterte og solgte. Butikken gikk nesten ikke rundt. Med lån fra AGSB kunne han kjøpe sin egen levende gris som han hadde i bakgården. En gris kan med litt «hjelp» fort bli til flere griser, så nå kunne slakteren produsere sine egne varer, slakte etter behov og øke omsetningen og inntjeningen.

Spesielle opplevelser:

Besøk i fjellene hos en venninne av Arvid som hver 14. dag holdt hus og mat for de gamle damene i området. Arvid hadde kjøpt inn masse kjeks og hadde med kaviar og prim som ble servert til stooooor glede bland de tannløse. Når vi gikk ga vi 1000 ksh (ca 70 kr) på deling til 6. Det utløste spontan jubel, dans og sang i det uendelige. Aldri har jeg sett så mye glede for så lite. Da de i tillegg fikk sitte på med oss mzungu (hvite) ned til landsbyen for å dele 1000 sh seddelen, var livet fullkomment.

Celestine, en fantastisk dame som er tilknyttet Child Protection. På lørdagen, når barna var samlet på ARO senteret, underviste hun i hvordan barna skal oppføre seg og få hjelp dersom de blir utsatt for overgrep. En fantastisk seanse fjernt fra vår beskyttede virkelighet.

Barna på ARO, når de fikk overrakt fotballer. Gleden og iveren. De forrige ballene var utslitt for et halvt år siden. Alternativet er baller knyttet sammen av plastbæreposer.

Vandring i en av verdens største slumområder, Kibera, med offisielt 1,2 mill (sannsynligvis mange flere) innbyggere på 2,5 km². Vår guide, Peter, hadde jobbet blant gatebarna i Kibera i flere år, og var godt kjent. Han tok oss med til ubeskrivelige plasser og forhold. Sterkt. Verdens rikdom er utrolig dårlig fordelt.

En av deltagerne i DR sitt ungdomsprosjekt som stolt trakk meg til side og fortalte at han hadde vært med å høste sin første avling jordnøtter og hadde fått med seg sin del hjem.

En av enkene i kvinneprosjektet som fortalte at for første gang var hun ikke redd for at ungene skulle sulte i fremtiden.

Junice, som laget og serverte mat til på Aro. Hver morgen sto hun opp kl 0400 for å jobbe på eget jorde i 2 timer før hun gikk en time til Aro for å stelle i stand frokost til gjestene. Etter middag og opprydding kl 19.30, en times gange hjem på stier i stummende mørke.

På lokalt marked med Judith og Olga for å handle inn mat til innrykket av 130 unger på lørdag. Handlet bl.a en bunt med levende høns ☺

OPPSUMMERING

En anstrengende, lærerik, tøff og kjekk tur hvor vi fikk bekreftet at det vi har jobbet med i 7 år alt i alt har vært vellykket og har gitt store ringvirkninger i Majiwa-distriktet. Vi fikk også sett på mange interessante prosjekter som vi vurderer å ta fatt i videre. Men for å lykkes er vi avhengig av videre støtte og hjelp fra store og små givere.

Takk til alle som har bidratt til å hjelpe så mange til et bedre liv.

Sandnes 23.10 2014

Paul Henriksen